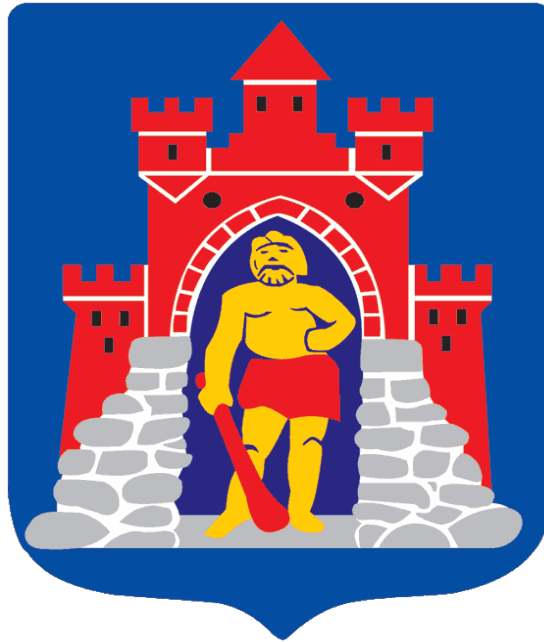


Z A Ł A C Z N I K D O U C H W A Ł Y
N N N N N R X X X I / 1 6 9 / 2 0 0 9
R A D Y M I E J S K I E J W P R A B U T A C H
Z D N I A 1 8 M A R C A 2 0 0 9 R



S T R A T E G I A
R O Z W I Ą Z Y W A N I A P R O B L E M Ó W S P O Ł E C Z N Y C H
M I A S T A I G M I N Y P R A B U T Y

P R A B U T Y G R U D Z I E Ń 2 0 0 8

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta i Gminy Prabuty**

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

OŚRODEK PROFILAKTYKI I EDUKACJI SPOŁECZNEJ

MGR MIROSŁAW ŚLESIŃSKI

MODERATOR STRATEGII

PRABUTY GRUDZIEŃ 2008

WSTĘP

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64, poz. 593) stwierdza, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Podstawowym problemem w tworzeniu programów społecznych jest dość precyzyjne zdefiniowanie rozumienia rozwiązywania problemów społecznych w społecznościach lokalnych. Według dostępnej i aktualnej wiedzy, za najbardziej skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych uważa się profesjonalną pomoc powodującą przywrócenie mobilności, rozwijanie umiejętności i sił w pokonywaniu własnych problemów. Taki kierunek działania nie wyklucza pomocy bezpośredniej.

Poniższa STRATEGIA proponuje działania na dwóch płaszczyznach:

- działania profilaktyczne, ograniczające narastanie problemów społecznych,
- działania naprawcze (pomocowe), uwzględniające profesjonalne metody rozwiązywania istniejących problemów społecznych.

W rozwiązywaniu problemów społecznych w społeczności lokalnej najważniejsze jest przygotowanie kadr pomocowych i profilaktycznych, dostosowanie bazy do potrzeb pomocowych oraz uruchomienie mechanizmów kontrolno - motywujących zapewniających odpowiednie standardy działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do

porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania **strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.**

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Realizacja działań strategicznych spoczywa na instytucjach samorządu. Jednak należy pamiętać, że ważnym partnerem w wdrażaniu strategii są organizacje pozarządowe. To one będąc najbliższymi lokalnymi problemami społecznymi są w stanie realizować z dużym sukcesem zadania wyznaczone przez strategię.

Spoleczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do POZIOMU ZARZĄDZANIA polityką społeczną.

Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia została przyjęta jako dokument przez Radę Miejską w dniu 18 marca 2009 roku
Strategia została opracowana na lata 2008 – 2015.

SPIS TREŚCI

<i><u>Wstęp</u></i>	<i><u>3</u></i>
<i><u>Wprowadzenie</u></i>	<i><u>7</u></i>
1.1. Podstawy prawne opracowania strategii	7
<i><u>II. Uczestnicy, proces uspołeczniania, procedury</u></i>	<i><u>7</u></i>
2.1 Uczestnicy	7
2.2 Proces uspołeczniania	7
2.3 Słownik pojęć	8
<i><u>III. Wizja przyszłości i cel nadrzędny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</u></i>	<i><u>8</u></i>
<i><u>IV. Charakterystyka środowiska społecznego</u></i>	<i><u>13</u></i>
4.1 Krótka charakterystyka Gminy Prabuty	13
<i>Tabela 8. Dane z Policji z Gminy Prabuty</i>	<i>21</i>
<i><u>V. Pozycja strategiczna Miasta i Gminy Prabuty</u></i>	<i><u>23</u></i>
5.1 Analiza SWOT	23
<i><u>VI. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja</u></i>	<i><u>29</u></i>
6.1 Cele główne strategii	29
6.2 Cele szczegółowe i ich realizacja	30
<i><u>VII. System zarządzania i aktualizacji strategii.</u></i>	<i><u>45</u></i>
. Podmioty zarządzające realizacją strategii	45
Instrumenty realizacji strategii	46
Monitoring i ocena wdrażania strategii	46
<i><u>Europejski Fundusz Społeczny</u></i>	<i><u>49</u></i>

**OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH –
WSPÓŁTWÓRCY STRATEGII.**

l.p	Imię i nazwisko	Funkcja
1.	Bogdan Pawłowski	BURMISTRZ MIASTA I GMINY
2.	Wojciech Dołęgowski	Z-ca Burmistrza Miasta i Gminy
3.	Krzysztof Wojewódzki	Inspektor ds. Promocji Miasta i Gminy
4.	Robert Czekajski	Komendant Komisariatu Policji
5.	Wanda Angielska-Koniszewska	Kierownik MGOPS, Przewodnicząca GK ds. RPA
6.	Jolanta Dołęgowska	Inspektor MGOPS
7.	Danuta Witkowska	Pracownik Socjalny
8.	Ewa Kasińska-Karpowicz	Pracownik Socjalny
9.	Iwona Jaranowska	Pracownik Socjalny
10.	Marcin Domagalski	Pracownik Socjalny
11.	Krystyna Osińska	Pracownik Socjalny
12.	Urszula Karczewska-Nizialek	Pracownik Socjalny
13.	Anna Czarnecka	Pracownik Socjalny
14.	Małgorzata Dudajek	Dyrektor Szkoły Podstawowej
15.	Małgorzata Konieczna	V-ce Dyrektor SP Prabuty, Członek GK ds. RPA
16.	Mirosław Maj	Nauczyciel SP Prabuty, Członek GK ds. RPA
17.	Bożena Niewulis	Dyrektor Zespołu Szkół w Rodowie
18.	Grażyna Banach	Pielęgniarka środowiskowa, Członek GK ds. RPA

WPROWADZENIE

1.1. Podstawy prawne opracowania strategii

Gmina Prabuty przystąpiła do opracowania strategii na podstawie:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. Nr 64 poz. 593, z dnia 15 kwietnia 2004 roku).

II. UCZESTNICY, PROCES USPOŁECZNIANIA, PROCEDURY

2.1 Uczestnicy

Do prac na budowę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zgłosiło się 18 osób z terenu Miasta i Gminy Prabuty, które wyraziły zainteresowanie procesem planowania strategicznego. Wśród nich znalazły się osoby będące członkami Rady Miejskiej, jak również osoby z szeroko pojętej lokalnej społeczności niezwiązane bezpośrednio ze strukturami zarządzania w gminie.

2.2 Proces uspołeczniania

Poszczególne etapy planowania przeprowadzone zostały na spotkaniach, które odbyły się: 15 maj, 20 czerwiec, 21 grudzień 2008 roku

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2.3 Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

MISJA – sens naszego istnienia i działania,

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa

CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA PRZYSZŁOŚCI I CEL NADRZĘDNY STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Prabuty **wizję** sformułowano w następujący sposób:

Miasto i Gmina Prabuty jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców i turystów, umożliwiającym:

- ***wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy (usługowo – turystyczno – ekologiczny) ,***
- ***profesjonalną pomoc społeczną, życie wolne od zagrożeń***
- ***nowoczesną edukację,***
- ***integrację społeczności lokalnej.***

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Miasta i Gminy Prabuty określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

EDUKACJA PUBLICZNA

EDUKACJA PUBLICZNA

- więcej osób przygotowanych do pracy z młodzieżą nadużywającą alkoholu,
- zajęcia profilaktyczne dla młodzieży sprawiającej problemy wychowawcze,
- reformy uwzględniające też małe miejscowości i ich potrzeby,
- weryfikacja podstaw programowych w szkołach, po konsultacjach z nauczycielami, rodzicami, uczniami,
- podniesienie statusu zawodu nauczyciela, także finansowo,
- większy dostęp do infrastruktury sportowej,
- więcej zajęć pozalekcyjnych,
- edukacja osób strasznych,
- zwiększenie ilości programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA,
- stworzenie bazy sportowo – rekreacyjnej,
- powstanie żłobka,
- gruntowne remonty szkół,
- monitoring szkół,
- edukacja rodziców dotycząca nowych zagrożeń,
- edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej, przemocy w rodzinie, oraz narkomanii,
- działalność informacyjna oraz współpraca z lokalnymi mediami,
- inicjowanie i wspieranie wolontariatu,
- organizowanie lokalnych konferencji i seminariów,
- tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie problemów alkoholowych: tablice informacyjne w ośrodku pomocy społecznej, ośrodku zdrowia, posterunku policji, parafiach, siedzibach organizacji pozarządowych,
- prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii społecznych,
- wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie pomocy dzieciom, młodzieży, rodzicom osobom z problemem alkoholowym oraz przemocy,
- podejmowanie wspólnych działań (projektów) przez samorząd, organizacje pozarządowe i inne instytucje w rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie Prabuty

Pomoc Społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- więcej pracy socjalnej niż pomocy finansowej
- więcej poradnictwa dla rodziny,
- większa dostępność osób niepełnosprawnych do instytucji,
- podniesienie samooceny osób wykluczonych społecznie,
- zmniejszenie ilości zachowań roszczeniowych,
- zmniejszenie zjawiska dziedziczenia biedy,
- bardziej efektywna współpraca z Policją i Szkołą w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększenie kadry specjalistów realizujące poszczególne działania pomocy społecznej,
- większa świadomość społeczeństwa o możliwości udzielania i korzystania z dostępnej pomocy w tym prawnej,
- praca pracownika socjalnego z rodziną w domu a nie w instytucji,
- inicjonowanie powstawania grup wsparcia i edukacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- skoordynowanie działań gminy i powiatu w zakresie tworzenia Punktów Konsultacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
- wspomaganie środowisk zagrożonych bezrobociem w zakresie tworzenia spółdzielni socjalnych i innych możliwości samozatrudnienia,
- kontrola uzyskanej przez potrzebujących pomocy społecznej,
- stworzenie dobrej bazy lokalowej i dostosowanie do specyfiki pomocy Społecznej,
- tworzenie lokalnego systemu dla ofiar przemocy w rodzinie,
- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Dom Dziennego Pobytu,
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, oraz wspieranie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych
- budowa środowiskowego systemu wsparcia dla mieszkańców gminy
- tworzenie i rozbudowa nowoczesnej instytucji pomocy społecznej na terenie gminy

- współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice socjoterapeutyczne), oraz placówki dla osób starszych i zaburzeniami psychicznymi.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- więcej pomocy dla rodzin doświadczających przemocy,
- bardziej rozwinięta edukacja oraz profilaktyka dla rodziców, dzieci i młodzieży,
- zwiększenie świadomości zagrożeń spowodowanych alkoholem i narkotykami,
- większa dostępność do specjalistów w tym socjoterapeutów, psychologów, terapeutów, - -
- kontrolowanie i przestrzeganie sprzedaży napojów alkoholowych dla osób nieletnich,
- ułatwienie do poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy i rodzin z problemem alkoholowym,
- zatrudnienie specjalisty do pracy z młodzieżą z problemem narkomanii, zagrożonych przestępczością,
- w każdej placówce powinny być służby dozoru, które zapobiegałyby wnoszeniu narkotyków do szkoły,
- Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych, ofiar przemocy, współuzależnionych, kobiet, dzieci, grupy rodziców dzieci z problemem narkotykowym,
- utworzenie lokalnego systemu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- organizacja czasu wolnego – koła zainteresowań, kluby dyskusyjne, festyny promujące zdrowy styl życia,
- wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i rodziców,
- tworzenie świetlic terapeutycznych, obejmujących większą liczbę dzieci,
- rozszerzenie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej,
- szybkie reagowanie na przejawy alkoholizmu i narkomanii,
- współpraca różnych środowisk: policji, szkół, organizacji społecznych i rodziców,
- organizowanie i wspieranie zajęć pozaszkolnych dla młodzieży organizowanych zgodnie z ich zainteresowaniami,

- zwiększenie nadzoru, kontrola w placówkach oświatowych pod kątem rozprowadzania narkotyków, zażywania środków psychoaktywnych i stosowania przemocy wobec rówieśników (Monitoring),
- utworzenie schroniska , mieszkania dla ofiar przemocy w rodzinie,

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

- działania profilaktyczne zapobiegające niepełnosprawności,
- rehabilitacja osób niepełnosprawnych,
- utworzenie Centrum Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych,
- tworzenie warunków do zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną, udział osób niepełnosprawnych w imprezach kulturalnych, sportowych, turystycznych,
- tworzenie warunków dla rozwoju wolontariatu,
- zniesienie barier architektonicznych.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

***Wysoka jakość życia mieszkańców Miasta i Gminy Prabuty,
życie wolne od zagrożeń, niski poziom zachowań
problemowych, kapitał ludzki oparty na wiedzy, zintegrowana
i aktywna społeczność, profesjonalna pomoc społeczna.***

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

4.1 Krótka charakterystyka Gminy Prabuty

Prabuty (niemiecki Riesenburg) - miasto w południowo-wschodniej części woj. pomorskiego nad rzeką Liwa. Pierwsza historyczna wzmianka o Prabutach mówi o zniszczeniu przez wojska krzyżackie w 1236 r. pruskiego grodu Rezija, na miejscu którego 40 lat później rozpoczęto budowę zamku i założono osadę. Najstarszy znany przywilej lokacyjny miasta pochodzi z 30.X.1330 roku. Zamek w połowie XIV wieku staje się jedną z najwspanialszych rezydencji biskupów w państwie krzyżackim. XIV stulecie to okres bez wojen i najazdów. Miasto nawiedzane jest jednak dość często przez epidemie i klęski żywiołowe.

W 1379 roku Prabuty odwiedza w drodze do Rzymu litewski książę Świdrygiello, a w 1381 Waydota. Wiek XV to przede wszystkim czas wojen polsko - krzyżackich, podczas których w 1414 miasto zostaje spalone przez wojska Jagielly. Ucisk krzyżacki powoduje, iż część mieszkańców pragnie przyłączyć się do powstałego w 1440 roku Związku Pruskiego. Plany te jednak zostają pokrzyżowane przez biskupa Caspara a po wojnie 13-letniej, w wyniku zawarcia pokoju toruńskiego, Prabuty pozostają na długie lata w państwie krzyżackim.

W latach 1501 - 1521 Prabuty przeżywają okres świetności jako stolica Pomezanii. Sekularyzacja Prus w 1525 roku, w wyniku której państwo zakonne przestaje istnieć powoduje, iż Prabuty stają się siedzibą starostwa. W tym czasie ludność miasta przechodzi w większości na protestantyzm. Miasto w XVI wieku zamieszkuje spora liczba osób pochodzenia polskiego. Istnieje też gmina wyznaniowa, kierowana przez polskiego proboszcza. Mimo względnego spokoju miasto nawiedzane jest w wieku XVI i na początku XVII przez liczne epidemie. Wojny szwedzkie w XVII wieku powodują duże zniszczenia w mieście i zubożenie mieszkańców. Między 1688 a 1787 rokiem Prabuty niszczone są przez trzy wielkie pożary, po których za każdym razem miasto odradza się na nowo.

Początek XIX wieku to ponownie okres wojen. Przez miasto maszeruje wojsko francuskie idące na Rosję i powracające spod Borodino, Jest to też czas uwłaszczenia chłopów i początku kapitalizmu a wraz z nim rozwoju rzemiosła, połączeń kolejowych (z Malborkiem, Kwidzynem, Iławą), poczty, dróg, infrastruktury miejskiej (wodociągi , kanalizacja, ulice). Niestety miasto nigdy nie stało się siedzibą wielkich zakładów przemysłowych, chociaż w latach 20 i 30 naszego stulecia należało po Iławie do najbardziej uprzemysłowionych miast powiatu suskiego.

Druga wojna światowa również nie oszczędziła miasta, które zostało zniszczone w 55%. Po wojnie, w Prabutach powstają nowe zakłady przemysłowe i spółdzielnie m.in.: ZHO Hydroster, Spółdzielnia Inwalidów "Świt", Spółdzielnia Odzieżowa "Delta", Spółdzielnia Pracy "Tęcza", Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska", Zakłady obsługujące rolnictwo, PGR-y, funkcjonuje też duży kompleks szpitalny, budowane są nowe osiedla mieszkaniowe i drogi. Rok 1989 przynosi zmiany gospodarcze, które doprowadzają do kryzysu a nawet upadku niektórych zakładów. Jest to również okres wzmożonej aktywności gospodarczej mieszkańców, którzy zakładają własne, małe firmy rodzinne. Władze samorządowe starają się zaspokoić w miarę posiadanych środków

potrzeby mieszkańców przeznaczając środki na budowę infrastruktury i działania prywatyzacyjne.

Nazwa Prabuty istniała już w średniowieczu i została przejęta prawdopodobnie od Prusów. Niemiecka nazwa przez niektórych jest wywodzona od pruskiej nazwy ziemi - Resin (Resinburg) lub też od słowa Riesen (Riesenburg) - miasto, gród olbrzyma. Stąd też olbrzym z maczugą umieszczony w herbie miasta.

Prabuty to jedna z 5 gmin wchodzących w skład powiatu kwidzyńskiego. Druga pod względem wielkości po gminie Kwidzyn. Administracyjnie należy do województwa pomorskiego i zlokalizowana jest na jego południowo - wschodnim krańcu. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 191,2 km², z czego 6 km² to obszar miasta Prabuty. Liczba mieszkańców zamieszkujących gminę to ponad 13,6 tys. osób, w tym teren miasta zamieszkuje ponad 8,9 tys. osób. Siedzibą władz gminy i ośrodkiem administracyjno - usługowym jest miasto Prabuty, zlokalizowane nad jeziorem Liwieńiec.

Prabuty to gmina o charakterze typowo rolniczym a główne gałęzie produkcji to: przemysł drzewny, odzieżowy i maszynowy. W niedużej odległości od centrum miasta (2 km) znajduje się Szpital Specjalistyczny, który posiada jedną z największych kubatur budynków szpitalnych w województwie pomorskim. Rozwój gminy opiera się o opracowany i przyjęty do realizacji w 1997 roku dokument pn. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Prabuty . Główne kierunki rozwoju na jakie położono szczególny nacisk w rozwoju gminy to: zwiększenie silnych podmiotów gospodarczych, rozwój turystyki, rozwój infrastruktury w mieście i gminie oraz zrównoważony rozwój terenów wiejskich. W drugiej połowie 2000 roku oraz w roku 2003 dokument został uaktualniony i rozbudowany o nowe priorytety.

Atrakeje turystyczne:

kościół gotycki tzw. katedra (XIV w.),
gotycki kościół zw. kościółkiem polskim (XIV w.),
wodociągi miejskie na terenie starego miasta (XVIII w.),
fragmenty murów obronnych (XIV w.),
gotycka Brama Kwidzyńska (XIV w.),
gotycki układ urbanistyczny (XIII w.),
domy mieszkalne (XVIII, XIX w.),
unikatowa fontanna Rolanda (pocz. XX w.)

Wsie wraz ze znajdującymi się na ich terenie obiektami zabytkowymi zasługują na zainteresowanie odwiedzających osób.

Wieś Gdakowo: barokowy kościół (XVIII w.).
Wieś Obrzynowo: kościół (XIV w.) oraz dwie chałupy w tym jedna podcieniowa.
Wieś Rodowo: kościół (XVIII w.).
Wieś Trumiejki: kościół filialny (XVIII w.) Obszar i położenie:

Położenie: północna Polska, województwo pomorskie, powiat kwidzyński
Powierzchnia: 191,2 km² w tym 6 km² obszar miasta

4.2 Analiza sytuacji społecznej Gminy Prabuty na podstawie danych wtórnych.

Zakres analizy:

- podstawowe informacje o stanie i strukturze ludności,
- skala pomocy społecznej oraz przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej,
- wielkość, dynamika i struktura bezrobocia rejestrowanego.

Wykorzystane źródła danych:

- informacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Prabutach
- informacja Powiatowego Urzędu Pracy w Prabutach
- Urząd Gminy w Prabutach

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne Gminy Prabuty

Lp.	DANE	JEDNOSTKA	LATA	
			2006	2007
1	Powierzchnia			
		ha	19.120	
	w tym:			
	Użytki rolne	ha	12.589	12.589
	Lasy	ha	3.972	3.972
2	Ludność			
		osoba	13.319	13.486
	W tym:			
	Młodociani (do lat 18)	osoba	3.510	3.434
	Osoby starsze (pow. 60 lat)	osoba	1.724	1.856
3	Osoby fizyczne prowadzące działalność			
		osoba		
	Budowlane	sztuki	140	145
	Transportowe	sztuki	81	77
	Turystyczne	sztuki	1	1
	Handlowe	sztuki	160	169
4	Zasoby mieszkaniowe			
	Komunalne (mieszkania)	sztuki	609	632
	Powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	27.526	28.859

5	Infrastruktura				
	Lokale gastronomiczne, bary	sztuki	11	12	
	Miejsca noclegowe (agroturystyka)	sztuki	76	76	
6	Służba zdrowia				
	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	sztuki	1	1	
	Apteki	sztuki	4	5	

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Prabuty.

Tabela 2. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku.

GRUPA WIEKOWA	GMINA	
	OGÓŁEM	KOBIETY
2006 rok		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 19 lat)	3.755	-
Wiek produkcyjny (20 – K60/M65)	8.127	-
Wiek poprodukcyjny (powyżej K60/M65)	1.437	-
2007 rok		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 19 lat)	3.677	-
Wiek produkcyjny (20 – K60/M65)	8.274	-
Wiek poprodukcyjny (powyżej K60/M65)	1.535	-

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Prabuty.

Osoby starsze /pow. 60 r.ż/ stanowią 13,76 % ogółu mieszkańców, osoby do 18 lat – 25,47%. Analiza struktury wieku mieszkańców jest korzystna, 61,35 % mieszkańców jest w wieku produkcyjnym.

Tabela 3. Bezrobotni w Gminie Prabuty

Kolejny etap analizy danych wtórnych, odnosi się do problematyki bezrobocia, w tym bezrobocia rejestrowanego.

Tabele 3, 4 i 5 przedstawiają wielkość bezrobocia na przestrzeni ostatnich dwóch lat.

Tabela 3. Bezrobotni w Gminie Prabuty.

	2006 ROK		2007 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	1.012	587	748	484
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	191	88	202	106
OSOBY BEZROBOTNE W OKRESIE 12 MIESIĘCY OD UKOŃCZENIA NAUKI	21	15	24	16

Jak widać z prezentowanych danych w okresie kolejnych lat poprawia się sytuacja: maleje bezrobocie rejestrowane – spadek o 26,07 % w stosunku do 2006 roku. Niepokojące jest to, że bardzo mało bezrobotnych ma prawo do zasiłku.

Dla oceny specyfiki lokalnej zjawiska bezrobocia istotna jest jego struktura. Poniżej bezrobotni a ich wykształcenie.

Tabela 4. Bezrobotni – według wykształcenia.

LATA	PODSTAWOWE		ZASADNICZE		ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE		POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE		WYŻSZE	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
2006	433	255	297	140	71	50	179	122	32	20
2007	303	203	217	114	69	52	133	97	26	18

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie.

Właściwie w każdej kategorii wykształcenia nastąpił spadek osób bezrobotnych.

I tak:

- wśród bezrobotnych z wykształceniem podstawowym spadek wyniósł 30,02 %
- wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym spadek wyniósł 26,93 %
- wśród bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym spadek wyniósł 25,69%
- wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym spadek bezrobotnych wyniósł 18,75%

Tabela 5. Bezrobotni - struktura wieku.

LATA	OGÓŁEM	18 - 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 – 65*	
		OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY
2006	1012	215	125	270	158	195	112	270	166	62	26
2007	748	154	99	215	151	143	92	198	124	38	18

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie.

*w przypadku kobiet 55-59 la

Także analiza bezrobocia z uwzględnieniem wieku bezrobotnych pokazuje spadek w poszczególnych grupach wiekowych.

W grupie 18-24 lat spadek o 28,37%

W grupie 25-34 lat spadek o 20,37 %

W grupie 35-44 lat spadek o 26,67%

W grupie 45-54 lat spadek o 25,30%

W grupie 55-65 lat spadek o 38,71%

Tabela 6. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 6 i 7 zawiera informację o wielkości przyznawanych w gminie Prabuty świadczeń z pomocy społecznej. Wskaźnik ten można potraktować jako swego rodzaju wskaźnik interwencji socjalnej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2006 rok			2007 rok		
UBÓSTWO	672	2192	16,46	619	2061	15,28
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	20	83	0,62	29	107	0,79
BEZDOMNOŚĆ	12	32	0,24	9	10	0,07
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	221	633	4,75	264	652	4,83
BEZROBOCIE	595	2051	15,40	548	1863	13,81
BEZRADNOŚĆ	236	976	7,33	296	1336	9,91
DŁUGOTRWALA CHOROBA	231	682	5,12	236	615	4,56
ALKOHOLIZM	42	113	0,85	47	121	0,90
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	16	20	0,15	8	11	0,08

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Prabutach.

Tabela 7. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2006 ROK	2007 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC - OGÓŁEM	1322	1306
W TYM ZADANIA WŁASNE	1294	1271
W TYM ZADANIA ZLECONE	108	119
LICZBA RODZIN	746	778
LICZBA OSÓB W RODZINACH	2402	2373

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Prabutach.

Analiza udzielonej pomocy w okresie dwuletnim pokazuje zróżnicowanie przyczyn pomocy.

Mimo niewielkiego spadku pomocy w ogóle(o 1,21%,) to pomoc wzrosła z powodu niepełnosprawności i bezradności.

Utrzymuje się także wysoki wskaźnik świadczeniobiorców z powodu bezrobocia.

W 2007 roku pomocą społeczną objęto 9,68% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Prabuty.

Tabela 8. Dane z Policji z Gminy Prabuty

Lp.	Kategorie przestępstw	Podejrzani dorośli				Podejrzani nieletni			
		ogółem		w tym w związku z alkoholem		ogółem		w tym w związku z alkoholem	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
1.	zabójstwo	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	nieumyślne spowodowanie śmierci	0	1	0	0	0	0	0	0
3.	uszkodzenie ciała	11	8	3	2	2	2	0	0
4.	udział w bójce lub pobiciu	1	1	0	1	0	0	0	0
5.	zgwałcenie	0	1	0	0	0	0	0	0
6.	znęcanie się nad rodziną	12	14	8	10	0	0	0	0
7.	kradzież mienia	27	43	0	0	3	7	0	0

		ogółem		po spożyciu alkoholu lub w związku z alkoholem	
		2006	2007	2006	2007
8.	kolizje / wypadki drogowe	15/59	17/62	2/8	3/11
9.	interwencje domowe policji	307	386	0	0
10.	samobójstwa i próby samobójstw	0	3	0	0
Wnioski o ukaranie skierowane przez policję do kolegów do spraw wykroczeń				ogółem	
				2006	2007
1.	za wykonywanie czynności zawodowych przez osoby nietrzeźwe			3	1
2.	za sprzedaż napojów alkoholowych bez wymaganego zezwolenia			0	0
3.	za nabywanie lub spożywanie napojów alkoholowych w miejscach niedozwolonych			3	9
4.	za prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu			4	3
5.	za zakłócenie ruchu drogowego przez pieszych po spożyciu alkoholu			0	0

Wzrosła liczba interwencji domowych i przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.

WNIOSKI Z ANALIZY DANYCH WTÓRNYCH SĄ NASTĘPUJĄCE:

- widoczne są korzystne tendencje demograficzne, duży w porównaniu do liczby osób w wieku poprodukcyjnym jest odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym.
- bardzo duża skala udzielanej pomocy społecznej w formach materialnych, co powoduje nadmierne wydatki budżetu samorządowego,
- bezrobocie rejestrowane systematycznie spada,
- wzrasta liczba interwencji domowych policji.

V. POZYCJA STRATEGICZNA MIASTA I GMINY PRABUTY

5.1 Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Gmina Prabuty ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej

ANALIZA SWOT (SKALA 1-5)

EDUKACJA PUBLICZNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- wystarczająca liczba obiektów edukacyjnych-stan na 2008 rok - nauczyciele pracują zgodnie z kwalifikacjami, posiadają wymagane wykształcenie, nauczyciele są często wykształceni wielokierunkowo - uczniowie chętnie uczestniczą w zajęciach organizowanych przez szkołę, - są rodzice współpracujący z placówkami edukacyjnymi, - przekształcenie przedszkoli w niepubliczne-lepsza jakość usług - prowadzenie Centrum Artystyczno-Ekologicznego - Sprawny dowóz uczniów do szkoły - dożywianie uczniów w szkole. - znajomość środowiska lokalnego - promocja szkół w środowisku -	4 4 4 4 2 5 4 5 5 4 4	- brak sal gimnastycznych i boisk w dwóch wiejskich szkołach, - wyposażenie w pomoce naukowe(multimedialne), - przestarzały sprzęt szkolny (chodzi o normy unijne), - niedostosowanie obiektów szkolnych dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową, - brak gabinetów specjalistycznych np. logopedycznych, rewalidacyjnych, - brak monitoringu placówek, - brak nauczycieli uczących języków obcych -nowożytnych, matematyki, - brak szkoleń kadry do pracy z dziećmi i młodzieżą z trudnościami (agresja, przemoc, zaburzenia psychiczne i inne), - niskie dofinansowanie różnorodnych form doskonalenia zawodowego, - za niskie aspiracje i oczekiwania dzieci i rodziców, - brak zainteresowania rodziców problemami dzieci i młodzieży, - brak umiejętności wśród rodziców w radzeniu sobie z problemami własnych dzieci, - brak czasu, pomysłu na wspólne spędzanie czasu rodzic-dziecko,	5 4 5 5 5 4 5 5 5 4 4 3 4 3

		- brak oddziałów integracyjnych w przedszkolach, - problemy dowozu uczniów na zajęcia pozaszkolne i pozalekcyjne, - niedostateczna ilość godzin pracy psychologicznej	5 4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	
- bogata i różnorodna oferta form doskonalenia zawodowego dla kadry, - przeprowadzenie zmian po wnikliwej analizie.	5 5	- wysokie koszty szkoleń, - oddalenie ośrodków szkoleń od miejsca zamieszkania, - zbyt mała w stosunku do potrzeb liczba programów rządowych, ministerialnych i unijnych skierowanych do placówek edukacyjnych.	4 5 4

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- OPS znajduje się w centrum miasta i gminy, jest ogólnie dostępny, - Wykwalifikowana kadra pracowników OPS, - Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemem bezdomności, - Dobra współpraca z Zakładem Opiekuńczo Leczniczym dla osób starszych i przewlekle somatycznie chorych, - Stowarzyszenie na Rzecz Osób Ubogich , - Dobra baza lokalowa.	5 3 4 4 5 4	- Bariery architektoniczne np. brak windy, brak samochodu(utrudniona komunikacja z klientem pomocy społecznej zamieszkującym na terenie wiejskim), - Brak kadry specjalistycznej tj. psycholog, prawnik, pedagog (terapeuta) rodzinny zarówno dla klientów oraz pracowników OPS, - Brak Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy i poradnictwa dla rodziny, - Brak Klubu Integracji Społecznej, - brak motywacji do zmiany obecnego stylu życia, - niskie wykształcenie lub jego brak, - narastająca liczba bezdomnych, - narastająca liczba uzależnionych od alkoholu, - rodziny wielodzietne i niepełne, - wzrastająca liczba osób starszych wymagających całodobowej pomocy i opieki, - uzależnienie od pomocy społecznej, przeniesienie problemów na pracowników instytucji, - brak zespołu interdyscyplinarnego d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	5 5 5 5 4 5 4 4 3 4 3 5
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- programy UE	5	- Zlecenie dla Ośrodka Pomocy Społecznej dodatkowych	

		obowiązków bez odpowiedniego przygotowania kadry (rodziny zastępcze).	5
ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- jest baza lokalowa (Punkt Konsultacyjny), - lokalizacja w centrum miasta, - dostępność, informacja umieszczana w gazecie lokalnej i telewizji kablowej, w komisariacie, - kadra, terapeuci, - grupa AA jest przy MGOPS, - świetlice opiekuńczo wychowawcze, 1 w mieście i 6 na wsi, - organizowany wypoczynek dla dzieci z elementami socjoterapii, - Gminny Program Bezpieczeństwa.	5 5 4 4 3 3 4 3	- dziedziczenie błędów rodziców, - niski poziom akceptacji udzielanej pomocy, - obojętność społeczeństwa wobec osób pijących i wobec przemocy, - długie terminy oczekiwania na leczenie, - brak możliwości egzekwowania obowiązku leczenia osób uzależnionych, - brak grupy Al-Anon, Al-ateen, - brak świetlic socjoterapeutycznych (brak osoby wykwalifikowanej kadry), - brak oferty i pomocy dla młodzieży pijącej (klub MKIS), - brak gminnego programu ochrony ofiar przemocy domowej, - współpraca z Policją, - przyzwolenie rodziców na picie alkoholu przez coraz młodsze dzieci,	4 4 4 5 5 5 5 5 5 4 4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- pozyskiwanie środków unijnych, - współpraca z marszałkiem województwa pomorskiego.	4 4	- Izba Wytrzeźwień (za daleko Grudziądz), -	5

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- dostęp do Centrum Psychiatrii, - współpraca z ZOL znajdującym się na terenie gminy, - usługi specjalistyczne i opiekuńcze, - Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.	4 5 4 2	- bariera architektoniczna (brak windy w Ośrodku Pomocy Społecznej), - brak psychologa, - zbyt mała liczba zatrudnionych opiekunek w terenie, - brak środka lokomocji dla osób niepełnosprawnych, - niedostateczna liczba fizykoterapeutów, - dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego, - brak specjalistycznych usług psychoterapeutycznych dla dorosłych, - brak dziennego domu pobytu dla osób starszych, - izolacja społeczna osób niepełnosprawnych, - brak edukacji dla rodzin w których żyją osoby niepełnosprawne oraz dla lokalnego społeczeństwa, - rozluźnione więzi rodzinne: zanik podstawowych wartości etycznych (SPOX), przeniesienie obowiązków opieki nad osobą niepełnosprawną na instytucje, - niewystarczająca liczba usług opiekuńczych na terenie wsi, - brak osoby przeszkolonej do aplikacji o środki unijne.	5 5 3 5 4 4 5 5 4 4 4 4 5
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- Możliwość pozyskiwania środków z PFRON, UE	3	- niewystarczająca współpraca z istniejącą Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Pabutach, - wzrastająca liczba osób wymagających całodobowej opieki i pielęgnacji ze względu na brak miejsc w DPS	4 4

VI. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

6.1 Cele główne strategii

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Prabuty do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii, oraz po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów głównych strategii.

Cele główne określono dla czterech obszarów:

1. Edukacja publiczna.
2. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele główne:

- dla obszaru „Edukacja publiczna”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

- dla obszaru „Pomoc osobom niepełnosprawnym”

Skuteczna pomoc osobom niepełnosprawnym, wspierająca jakość życia osób dotkniętych niepełnosprawnością, integrująca ze społecznością lokalną.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

6.2 Cele szczegółowe i ich realizacja

EDUKACJA PUBLICZNA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesna i przyjazna oświata,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, programy profilaktyczne, programy profilaktyki niktynowej i alkoholowej, narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych,
- wyrównywanie szans rozwojowych,
- ograniczenie zachowań ryzykownych,
- inicjowanie wolontariatu,
- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej.

PROBLEM

Brak sal gimnastycznych i boisk w dwóch wiejskich szkołach, słabe wyposażenie w pomoce naukowe(multimedialne), przestarzały sprzęt szkolny (chodzi o normy unijne), niedostosowanie obiektów szkolnych dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową, brak gabinetów specjalistycznych np. logopedycznych, rewalidacyjnych, brak monitoringu placówek, brak nauczycieli uczących języków obcych nowożytnych, matematyki, brak szkoleń kadry do pracy z dziećmi i młodzieżą z trudnościami (agresja, przemoc, zaburzenia psychiczne i inne), niskie dofinansowanie różnorodnych form doskonalenia zawodowego, za niskie aspiracje i oczekiwania dzieci i rodziców, brak zainteresowania rodziców problemami dzieci i młodzieży, brak umiejętności wśród rodziców w radzeniu sobie z problemami własnych dzieci, brak pomysłu na wspólne spędzanie czasu rodzic-dziecko, brak oddziałów integracyjnych w przedszkolach, niedostateczna ilość godzin pracy psychologicznej.

DZIAŁANIA:

1. **Rozwijanie edukacji przedszkolnej.**
2. **Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.**
3. **Likwidacja barier architektonicznych w placówkach kulturalno – oświatowych.**
4. **Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.**
5. **Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.**
6. **Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.**
7. **Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.**
8. **Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.**
9. **Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych – profilaktyki alkoholowej, nikotynowej i narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych.**
10. **Wspieranie wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej, dzieci i młodzieży.**

EDUKACJA PUBLICZNA**CEL GŁÓWNY**

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesna i przyjazna oświata,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, programy profilaktyczne, programy profilaktyki nikotynowej i alkoholowej, narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych,
- wyrównywanie szans rozwojowych,
- ograniczenie zachowań ryzykownych,
- inicjowanie wolontariatu,
- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Rozwijanie edukacji przedszkolnej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wyrównane szanse rozwojowe	Urząd Miejski
2	Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Miejski
3	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowo – kulturalnych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Większy dostęp do oświaty	Urząd Miejski

4	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Miejski
5	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Miejski
6	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Miejski
7	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.	2008 – 2015	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych	Urząd Miejski
8	Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Miejski
9	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych - profilaktyki nikotynowej i alkoholowej, narkotykowej, programy profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych, inicjowanie wolontariatu.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Miejski
10	Wspieranie wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej, dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wyrównane szanse rozwojowe	Urząd Miejski

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, oraz wspieranie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych i zawodowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości klientów pomocy społecznej.

PROBLEM

Bariery architektoniczne np. brak windy, brak samochodu (utrudniona komunikacja z klientem pomocy społecznej zamieszkującym na terenie wiejskim), **brak** kadry specjalistycznej tj. psycholog, prawnik, pedagog (terapeuta) rodzinny zarówno dla klientów oraz pracowników OPS, **brak** Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy i poradnictwa dla rodziny, **brak** KIS, niskie wykształcenie lub jego brak, narastająca liczba bezdomnych, narastająca liczba uzależnionych od alkoholu, dużo rodzin wielodzietnych i niepełnych, wzrastająca liczba osób starszych wymagających całodobowej pomocy i opieki, uzależnienie od pomocy społecznej, przeniesienie problemów na pracowników instytucji, brak zespołu interdyscyplinarnego d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIA

- 1. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.**
- 2. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.**
- 3. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
- 4. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych dla rodzin zagrożonych eksmisją.**
- 5. Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej i społecznej pokonywania bezradności społecznej.**
- 6. Inspirowanie instytucji gminnych do wspierania organizacji samopomocowych oraz wolontariatu.**
- 7. Współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych i zaburzeniami psychicznymi.**
- 8. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.**
- 9. Opracowanie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z kryzysu.**
- 10. Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych.**

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE**CEL GŁÓWNY**

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, oraz wspieranie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych i zawodowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości klientów pomocy społecznej.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej

4	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych dla rodzin zagrożonych eksmisją.	2008 – 2015	Bezinwestycyjne	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie patologii	Ośrodek Pomocy Społecznej, ankiety
5	Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej i społecznej pokonywania bezradności społecznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach	Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe
6	Inspirowanie jednostek samorządu terytorialnego do promowania i wspierania organizacji pozarządowych i grup samopomocowych.	2008 – 2015	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Społeczność lokalna, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
7	Współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych i zaburzeniami psychicznymi.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
9	Opracowanie i wdrożenie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z sytuacji kryzysowych klientów pomocy społecznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Ankiety
10	Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wzrost poczucia bezpieczeństwa u osób starszych	Ośrodek Pomocy Społecznej

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

PROBLEM

- dziedziczenie błędów rodziców,
- niski poziom akceptacji udzielanej pomocy,
- obojętność społeczeństwa wobec osób pijących i wobec przemocy,
- długie terminy oczekiwania na leczenie,
- brak możliwości egzekwowania obowiązku leczenia osób uzależnionych,
- brak grupy Al-Anon, Al-ateen,
- brak świetlic socjoterapeutycznych(brak osoby wykwalifikowanej kadry),
- brak oferty i pomocy dla młodzieży pijącej (klub MKIS),
- brak gminnego programu ochrony ofiar przemocy domowej,
- współpraca z Policją,
- przyzwolenie rodziców na picie alkoholu przez coraz młodsze dzieci,

DZIAŁANIA

1. **Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych i ofiar przemocy.**
2. **Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie pomocy i interwencji w środowiskach dysfunkcyjnych.**
3. **Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
4. **Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.**
5. **Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach i środowisku lokalnym..**
6. **Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i klubów młodzieżowych z programem pomocy psychologicznej.**
7. **Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.**

8. Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkola dla rodziców”.
9. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.
10. Opracowanie i wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia.
11. Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.
12. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
13. Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomani oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.
14. Stworzenie dodatkowych rozwiązań w środowisku młodzieży zagrożonej alkoholizmem i narkomanią np. pedagog rodzinny, terapeuta, street walker .
15. Wspieranie organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych przedsięwzięć adresowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.
16. Podejmowanie wspólnych działań (projektów) przez samorząd, organizacje pozarządowe i inne instytucje w rozwiązywaniu problemów uzależnień.
17. Edukacja i profilaktyka społeczna mieszkańców gminy.
18. Kreowanie liderów społeczności lokalnej, oraz stwarzanie warunków do rozwoju organizacji pozarządowych (Stowarzyszeń Abstynenckich)

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII**CEL GŁÓWNY**

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych i ofiar przemocy.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie pomocy i interwencji w środowiskach dysfunkcyjnych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Ograniczenie patologii	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3	Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost bezpieczeństwa w rodzinach	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
4	Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.	2008 – 2010	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

5	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach i środowisku lokalnym..	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, oświata	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
7	Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Ograniczenie patologii	Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
9	Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.	2008 – 2015	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Miejski
10	Opracowanie i wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
11	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
12	Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.	2008 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

13	Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomani oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
14	Stworzenie dodatkowych rozwiązań w środowisku młodzieży zagrożonej alkoholizmem i narkomanią np. pedagog rodzinny, terapeuta, street walker .	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
15	Wspieranie organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych przedsięwzięć adresowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
16	Podejmowanie wspólnych działań (projektów) przez samorząd, organizacje pozarządowe i inne instytucje w rozwiązywaniu problemów uzależnień	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
17	Edukacja i profilaktyka społeczna mieszkańców gminy	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
18	Kreowanie liderów społeczności lokalnej, oraz stwarzanie warunków do rozwoju organizacji pozarządowych (Stowarzyszeń Abstynenckich)	2008 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Miejski, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

CEL GŁÓWNY

Skuteczna pomoc osobom niepełnosprawnym, wspierająca jakość życia osób dotkniętych niepełnosprawnością, integrująca ze społecznością lokalną.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy osobom niepełnosprawnym,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych,
- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

PROBLEM

Bariera architektoniczna (brak windy w Ośrodku Pomocy Społecznej), zbyt mała liczba zatrudnionych opiekunek w terenie, brak środka lokomocji dla osób niepełnosprawnych, niedostateczna liczba fizykoterapeutów, słaby dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego, brak specjalistycznych usług psychoterapeutycznych dla dorosłych, brak dziennego domu pobytu dla osób starszych, izolacja społeczna osób niepełnosprawnych, brak edukacji dla rodzin w których żyją osoby niepełnosprawne oraz dla lokalnego społeczeństwa, rozluźnione więzi rodzinne: zanik podstawowych wartości etycznych (SPOX), przeniesienie obowiązków opieki nad osobą niepełnosprawną na instytucje, niewystarczająca liczba usług opiekuńczych na terenie wsi, brak osoby przeszkolonej do aplikacji o środki unijne

DZIAŁANIA

- 1. Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej i w miejscu zamieszkania.**
- 2. Utworzenie i prowadzenie Środowiskowego Domu Pobytu dla osób niepełnosprawnych.**
- 3. Opracowanie i wdrożenie programu koordynacji usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych.**
- 4. Przygotowanie kadr specjalistycznych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.**
- 5. Inicjowanie rozwoju wolontariatu, organizacji pozarządowych.**

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

CEL GŁÓWNY

Skuteczna pomoc osobom niepełnosprawnym, wspierająca jakość życia osób dotkniętych niepełnosprawnością,

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy osobom niepełnosprawnym,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych,
- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

Lp.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej i miejscu zamieszkania	2008 - 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, PFRON	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Utworzenie i prowadzenie Środowiskowego Domu Pobytu dla osób niepełnosprawnych	2008 - 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Opracowanie i wdrożenie programu koordynacji usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych.	2008 - 2015	Budżet Gminy, PFRON	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Przygotowanie kadr specjalistycznych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.	2008 - 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Inicjowanie rozwoju wolontariatu, organizacji pozarządowych.	2008 - 2015	Bezinwestycyjne	Większa efektywność pomocy osobom niepełnosprawnym	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe

VII. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

W celu sprecyzowania zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należało odpowiedzieć na następujące pytania:

- a) kto będzie odpowiedzialny za koordynację procesu wdrażania dokumentu?
- b) jak często i jakimi sposobami będzie odbywać się ocena jego realizacji?
- c) w jaki sposób i w jakim trybie będzie dokonywana korekta/aktualizacja strategii?

Opracowując niniejsze „wytyczne” kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania strategii muszą być oparte na tej samej podstawie – partycypacji społecznej. A zatem, w naturalny sposób zaangażowanie oraz nabyte doświadczenie członków zespołu zadaniowego oraz osób uczestniczących w warsztatach planowania strategicznego powinny zostać wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

. Podmioty zarządzające realizacją strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Prabuty zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Burmistrz miasta Prabuty – wykonuje uchwały Rady i budżet gminy przy pomocy Urzędu Miasta w Prabutach ; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Miasta w Prabutach – organ stanowiący w gminie; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Gminne Forum ds. Społecznych – ciało doradczo-inicjatywne i opiniujące stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy, zwoływane nie rzadziej niż raz do roku przez Burmistrza Miasta i Gminy w Prabutach; w skład forum wchodzi liderzy społeczni oraz pracownicy instytucji polityki społecznej gminy, reprezentanci sektora publicznego (jednostki organizacyjne gminy, Sołectwa, policja, instytucje powiatowe), gospodarczego (prywatni przedsiębiorcy, rolnicy) i społecznego (organizacje pozarządowe, parafie, grupy nieformalne) w gminie, w szczególności osoby, które brały udział w warsztatach planowania strategicznego.

Instrumenty realizacji strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy Mściwojów nie wystarcza w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

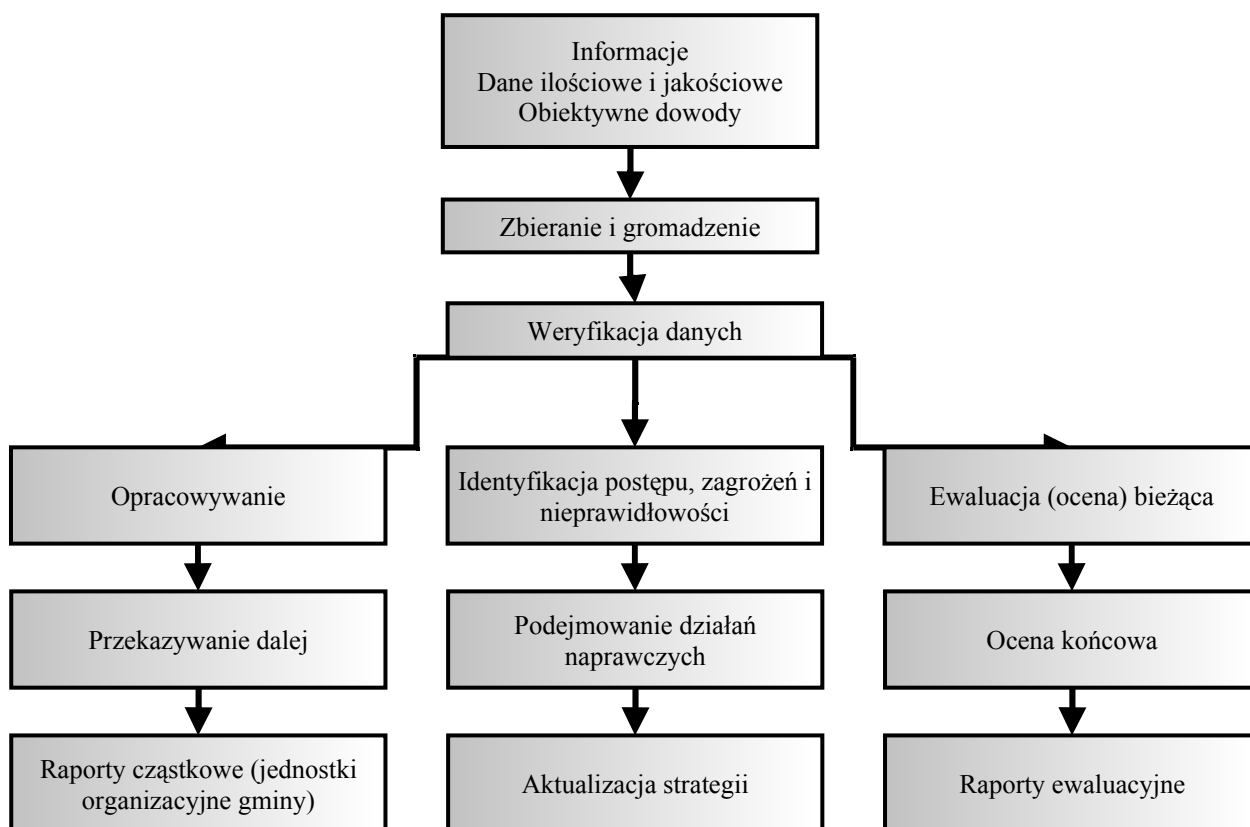
Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych gmina będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe (m.in. Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, programy ministerialne, małe granty), a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP oraz strona www gminy), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Przebieg procesu monitoringu i ewaluacji (oceny) postępów we wdrażaniu GSRPS przedstawia poniższy schemat.

Proces monitoringu i oceny Strategii



Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mściwojów. Raporty będą sporządzane **do końca lutego roku** następującego po roku budżetowym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty roczne będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty roczne przewodniczący Zespołu przekazuje wójtowi gminy, który następnie przedstawia Radzie Gminy informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Wójt wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne gminy.

Wybrane informacje, ważne dla realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych



EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY W POLSCE

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia oraz rocznych wytycznych w sprawie zatrudnienia. Środki EFS przeznaczone są także na realizację Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL ukierunkowanej na przeciwdziałanie dyskryminacji i zwalczanie nierówności szans na rynku pracy.

Obszary wsparcia EFS

Priorytety EFS realizowane są w ramach pięciu *obszarów wsparcia*, które określają zakres działań mogących otrzymać wsparcie ze strony EFS. Obejmują one:

1. **Aktywną politykę rynku pracy** mającą na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu, przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, ułatwianie ponownej integracji z rynkiem pracy długotrwale bezrobotnych, a także wspieranie integracji zawodowej ludzi młodych oraz osób powracających na rynek pracy po okresie nieobecności na nim.
2. **Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego mające na celu ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób narażonych na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy, utrzymania zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego.** Skierowane jest ono do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową nie potrafią samodzielnie odnaleźć się na rynku pracy, nie potrafią rozwiązać osobistych i zawodowych problemów korzystając długotrwale w sposób bierny ze świadczeń pomocy społecznej.
3. **Kształcenie ustawiczne** mające na celu ułatwienie i polepszenie dostępu do rynku pracy oraz integrację z rynkiem pracy, podwyższenie i utrzymanie potencjału zatrudnieniowego osób oraz promowanie mobilności zawodowej, poprzez zwiększanie dostępu do szkoleń zawodowych, edukacji oraz doradztwa.
4. **Doskonalenie kadr gospodarki (promocja potencjału adaptacyjnego) oraz rozwój przedsiębiorczości** poprzez promocję wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do adaptacji do zmiennych warunków rynku pracy kadry pracowniczej, popieranie innowacyjności i potencjału adaptacyjnego w zakresie organizacji pracy, rozwijanie przedsiębiorczości oraz warunków sprzyjających tworzeniu miejsc pracy i podwyższaniu kwalifikacji, rozwój potencjału ludzkiego w sferze badań, nauki i technologii.

5. **Zwiększanie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy**, włącznie z możliwością rozwijania kariery zawodowej, zwiększeniem dostępu kobiet do nowych miejsc pracy, pomocą w uruchamianiu działalności gospodarczej, a także działania zakładające zmniejszenie dysproporcji, których podstawą jest dyskryminacja ze względu na płeć zarówno w ramach pionowych, jak i poziomych struktur rynku pracy.

Ponadto, w ramach EFS wspierane są kwestie horyzontalne (wspólne dla całego obszaru Unii i jej poszczególnych członków) dotyczące rozwoju lokalnego, równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju.

Podejmowane działania z zakresu **rozwoju lokalnego** mają przyczynić się, między innymi, do wzmocnienia więzi wewnętrznej wspólnot lokalnych, poprawy jakości życia społeczności oraz zwiększenia zaangażowania mieszkańców i władz lokalnych w rozwój społeczno-gospodarczy regionu poprzez realizację działań opartych na zasadzie partnerstwa.

Kwestia równości szans stanowi istotny element wszystkich realizowanych działań. Odnosi się ona w szczególności do promowania równych szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, do wyrównywania szans edukacyjnych i szans na rynku pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne, osób zamieszkałych na terenach wiejskich i zaniedbanych oraz osób niepełnosprawnych.

Rozwój **społeczeństwa informacyjnego** oznacza działania skierowane na podwyższenie poziomu technologicznego poprzez podnoszenie umiejętności korzystania z nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, aktualizowanie wiedzy o nowoczesnych formach zarządzania i organizacji pracy oraz podwyższanie poziomu wykształcenia społeczeństwa.

Zrównoważony rozwój oznacza rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Celem generalnym SPO RZL jest *„budowa otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy”*. Celem szczegółowym programu jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

SPO RZL będzie realizował powyższe cele poprzez działania określone między innymi w następujących Priorytetach:

- ⇒ **Priorytet I: Aktywna polityka rynku pracy oraz integracja zawodowa i społeczna,**
- ⇒ **Priorytet II: Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy,**
- ⇒ **Priorytet III: Pomoc techniczna.**
- ⇒ **Priorytet VII: Promocja integracji społecznej.**
- ⇒ **Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.**

Instytucją odpowiedzialną za realizację SPO RZL jest Departament Zarządzania EFS w Ministerstwie Gospodarki i Pracy.